

Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği TSOY-32

Ders kodu: EBE118

Öğr. Gör. Mahdih MALEKİ SANİ MALEKİ

TSOY-32 Ölçeği

SOY geliştirme alıştayı ve ASOY-TR-47 çalışmasında edinilen deneyimler ışığında yeni likert ölçeği için kavramsal çerçevede bir değişikliğe gidilmiştir; Ülkemiz özelinde kavramsal çerçevenin “hastalıklardan korunma” ve “sağlığın geliştirilmesi” boyutlarının birleştirilerek birlikte değerlendirmesine karar verilmiş ve 32 maddelik bir likert ölçek geliştirilmiştir.

TSOY-32 Ölçeği

TSOY-32 orijinal ölçekten farklı olarak 3 değil, 2 temel boyut alınarak 2x4'luk bir matris olarak yapılandırılmıştır. Buna göre matris iki boyut (Tedavi ve hizmet ve Hastalıklardan korunma/sağlığın geliştirilmesi) ile dört süreç (sağlıkla ilgili bilgiye ulaşma, sağlıkla ilgili bilgiyi anlama, değerlendirme, Bilgiyi kullanma/uygulama) olmak üzere toplam 8 bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenlere denk gelen madde numaralarını bir sonraki slaytta görebilirsiniz.

TSOY-32'nin 2x4'lük Matris bileşenleri ve bu bileşenlere denk gelen madde numaraları

	Sağlıkla ilgili bilgiye ulaşma	Sağlıkla ilgili bilgiyi anlama	Sağlıkla ilgili bilgiyi değerlendirme	Sağlıkla ilgili bilgiyi kullanma/uygulama
Tedavi ve hizmet	1, 4, 5, 7	2, 8, 11, 13	3, 9, 12, 15	6, 10, 14, 16
Hastalıklardan korunma/ Sağlığın geliştirilmesi	18, 20, 22, 27	19, 21, 23, 25	24, 26, 28, 32	17, 29, 30, 31

TSOY-32 Ölçeği

Ölçeğin değerlendirmesinde indeksler HLS-EU ölçeğinde olduğu gibi 0 ile 50 olacak şekilde standardize edilmiştir. Bunun için kullanılan formül.

$$\text{İndeks} = (\text{ortalama} - 1) \times (50/30)$$

Bu formülde, indeks, kişiye özđün hesaplanan indeksi ve ortalamada bir kişinin cevaplandırđıđı her maddenin ortalaması ifade etmektedir.

Ölçekte 0 en düşük SOY'nı, 50 en yüksek SOY'nı göstermektedir.

TSOY-32 Ölçeği

ASOY-TR-47 ölçeğinde olduğu gibi SOY düzeyi elde edilen puanlara göre 4 kategoride sınılandırılmıştır:

(0-25) puan: Yetersiz SOY

(>25-33) puan: Sorunlu- Sınırlı SOY

(>33-42) puan: Yeterli SOY

(>42-50) puan: Mükemmel SOY

TSOY-32 İÇEREN VERİ TOPLAMA ARACI

SAĞLIK OKURYAZARLIĞI ÖLÇEĞİNİN (TSOY-32) GEÇERLİLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Sayın katılımcı,

Sağlık okuryazarlığı, sağlık ile ilgili bilgileri okuma, anlama ve bu bilgileri kullanma ile ilgili becerilerin tümünü ifade etmektedir. Bu anket, sağlık okuryazarlığı ile ilgili yeni bir ölçeği Türkiye'ye kazandırmak için hazırlanmıştır. Verdiğiniz tüm bilgiler gizli tutulacak olup, ileride yapılacak araştırma programlarına yön vermek amacıyla istatistiki bilgi olarak kullanılacaktır.

Proje sorumlusu: Prof. Dr. Pınar OKYAY

Tarih: _____

I. BÖLÜM

1. Yaşınız (bitirmiş olduğunuz yaşı belirtiniz): .....

2. Cinsiyetiniz: ( ) 1. E ( ) 2. K

3. Medeni durumunuz: ( ) 1. Evli ( ) 2. Bekar

4. Eğitim durumunuz (en son bitirilen okulu belirtiniz)

- ( ) 1. İlkokul mezunu ( ) 2. Ortaokul mezunu ( ) 3. Lise mezunu
( ) 4. Meslek Yüksekokulu mezunu ( ) 5. Üniversite/yüksekokul mezunu
( ) 6. Yüksek lisans mezunu ( ) 7. Doktora mezunu

5. Mesleğiniz: ( ) 1. Ev hanımı ( ) 2. İşçi ( ) 3. Emekli ( ) 4. Öğrenci
( ) 5. Memur ( ) 6. Esnaf ( ) 7. Serbest çalışan ( ) 8. Çiftçi
( ) 9. Diğer.....

6. Sosyal güvenceniz: ( ) 1. Yok ( ) 2. SGK ( ) 3. Diğer (lütfen belirtiniz) _____

7. Ailenizin aylık gelirini giderlerinize oranla nasıl değerlendiriyorsunuz?

- ( ) 1. Gelir giderden az ( ) 2. Gelir gidere denk ( ) 3. Gelir giderden fazla

TSOY-32 Ölçek Maddeleri

No	Çok kolaydan çok zora doğru derecelendirecek olursanız aşağıdakileri yapmak sizin için ne derece kolay/zordur?	1. Çok kolay	2. Kolay	3. Zor	4. Çok zor	5. Fikrim yok
1	Sağlığınızla ilgili bir şikayetiniz olduğunda, bunun bir hastalık belirtisi olup olmadığını araştırıp bulmak					
2	Sağlığınızla ilgili bir şikayetiniz olduğunda, bu konudaki herhangi bir yazıyı (broşür, kitapçık, afiş gibi) okuyup anlamak					
3	Sağlığınızla ilgili bir şikayetiniz olduğunda, bu konuda ailenizin ya da arkadaşlarınızın tavsiyelerinin güvenilir olup olmadığını değerlendirmek					
4	Bir sağlık kuruluşuna gitmek istediğinizde, hangi doktora başvurmanız gerektiğini araştırıp bulmak					
5	Bir sağlık kuruluşuna gitmek istediğinizde başvurunuzu (randevu almak gibi) nasıl yapacağınızı araştırıp bulmak					
6	Bir sağlık kuruluşuna gitmek istediğinizde, telefon ya da internet aracılığı ile randevu almak					
7	Sizi ilgilendiren hastalıkların tedavileri ile ilgili bilgileri araştırıp bulmak					
8	Doktorunuzun hastalığınızla ilgili açıklamalarını anlamak					
9	Doktorunuzun önerdiği farklı tedavi seçeneklerinin avantaj ve dezavantajlarını değerlendirmek					
10	Sağlıkçılann (doktor, eczacı gibi) önerdikleri biçimde ilaçlarınızı kullanmak					
11	İlaç kutusundaki ilacı kullanmanıza yönelik talimatları anlamak					
12	Farklı bir doktordan ikinci bir görüş almaya ihtiyaç duyup duymadığınıza karar vermek					
13	Tahvil/tetkik öncesi hazırlıklarla (diyet uygulamak gibi) ilgili bilgileri anlamak					
14	Hastanede ulaşmak istediğiniz birimin (laboratuvar, poliklinik gibi) yerini arayıp bulmak					
15	Acil bir durumda (kaza, ani sağlık sorunu gibi) ne yapabileceğine karar vermek					
16	Gerekli olduğu durumlarda ambulans çağırarak					
17	Doktorunuzun size önerdiği şekilde, düzenli aralıklarla sağlık takip ve kontrollerinizi yaptırmak					
18	Fazla kilolu olma, yüksek tansiyon gibi sağlığınız için zararlı olabilecek durumlara ilgili bilgiyi araştırıp bulmak					
19	Fazla kilolu olma, yüksek tansiyon gibi sağlığınız için zararlı olabilecek durumlara ilgili sağlık uyarılarını anlamak					
20	Sigara içme, yetersiz fiziksel aktivite gibi sağlıksız davranışlarla nasıl başa çıkılacağıyla ilgili bilgiyi araştırıp bulmak					
21	Sigara içme, yetersiz fiziksel aktivite gibi sağlıksız davranışlarla nasıl başa çıkılacağıyla ilgili sağlık uyarılarını anlamak					
22	Yaşınız, cinsiyetiniz ve sağlık durumunuzla ilişkili olarak yaptırmanız gereken sağlık taramaları (kadınlar için meme, erkekler için prostat kaynaklı hastalıklara yönelik taramalar gibi) ile ilgili bilgiyi araştırıp bulmak					
23	İnternet, gazete, televizyon, radyo gibi kaynaklarda daha sağlıklı olmak için yapılması önerilen bilgileri anlamak					
24	İnternet, gazete, televizyon, radyo gibi kaynaklarda daha sağlıklı olmak için yapılması önerilen bilgilerin güvenilir olup olmadığına karar vermek					
25	Gıda ambalajları üzerinde sağlığınızı etkileyebileceğini düşündüğünüz bilgileri anlamak					
26	Yaşadığınız çevrenin (ev, sokak, mahalle gibi) sağlığı etkileyen olumlu ve olumsuz özelliklerini değerlendirmek					
27	Yaşadığınız çevrenin (ev, sokak, mahalle gibi) daha sağlıklı olması için neler yapılabileceği ile ilgili bilgileri bulmak					
28	Günlük davranışlarınızdan hangilerinin (spor yapmak, sağlıklı beslenmek, sigara kullanmamak gibi) sağlığınızı etkilediğini değerlendirmek					
29	Sağlığınız için yaşam tarzınızı (spor yapmak, sağlıklı beslenmek, sigara kullanmamak gibi) değiştirmek					
30	Diyetisyen tarafından yazılı olarak verilen diyet listesini uygulayabilmek					
31	Ailenize ya da arkadaşlarınıza daha sağlıklı olmaları konusunda önerilerde bulunmak					
32	Sağlıkla ilgili politika değişikliklerini yorumlamak					

We Are The Creator Of Our Own Realities With Our Beliefs,
Thoughts, Intentions And Actions.

Stay with Love

Biz, İnançlarımız, Düşüncelerimiz, Niyetlerimiz Ve Eylemlerimiz İle Kendi
Realitelerimizin Yaratıcısıyız.

Sevgiyle Kalın

Kaynak:

<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/avrupa-saglik-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf>

Öğr. Gör. Mahdieh MALEKISANIMALEKI